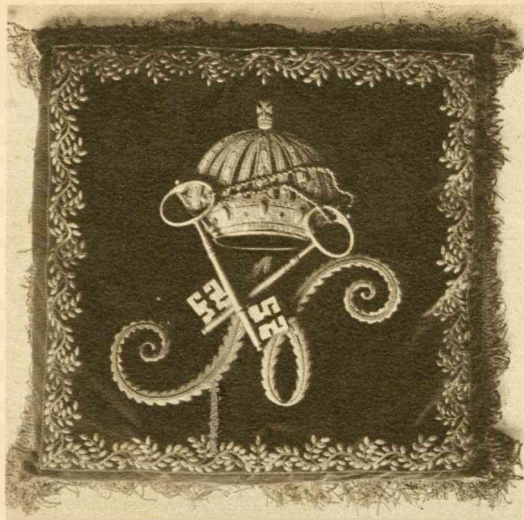
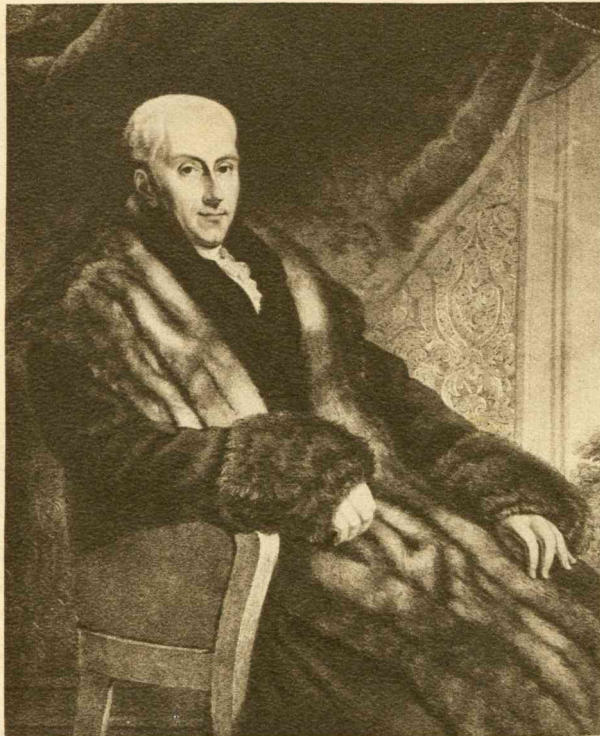

ROOD FLUWEELEN KUSSEN met goud borduursel, waarop aan Napoleon de sleutels van Den Haag werden aangeboden.

wordt en durven er niet aan denken het dragen van Oranje te beletten. Nog is er een zwakke troepenmacht, uit zeer onbetrouwbare elementen bestaand evenwel, op het Binnenhof; dan verschijnt in den morgen van den zeventienden Van Limburg Stirum met de Oranje-kokarde op de straat; met geestdrift wordt dit voorbeeld gevolgd; de Fransche ambtenaren verlaten nu de stad, zeer tevreden dat zij ongemoeid worden gelaten; bij een afscheidsdejeuner prijzen zij de „goedmoedigheid der Hagenaars” en roemen ze ook de wijze, „waarop de Hollanders revolutie maken.”

Inmiddels is de „proclamatie” „Oranje Boven” verspreid, het stuk, dat, als we het leggen naast een manifest als de „Aufruf an mein Volk” van Pruisen's koning, een niet al te verheffenden indruk maakt. Op een reeks

GIJSBERT KAREL VAN HOGENDORP

van phrases, dat Holland vrij is en dat de koophandel herleeft — vrome wenschen vooralsnog — volgen de van weinig idealisme getuigende beloften, dat alle aanzienlijken in de regeering komen en dat het volk, mits het niet gaat plunderen, op kosten van den staat een vroolijken dag krijgt.

Ook verder is er in de Haagsche omwenteling veel, wat niet tot geestdrift stemt. Als op den 18den een vergadering van Oud-Regenten wordt belegd, om over de aanvaarding van het gezag te beraadslagen, blijken de heeren, „meest sukkels” volgens den vurigen Falck, hiervoor niet te vinden. En als den 20sten ook Oud-Patriotten ter vergadering worden opgeroepen, zijn ook deze blijkbaar niet erg op de eer gesteld; een hunner, een der flinkste nog wel, erkent zelf, dat hij liefst naar buiten ging voor eenigen tijd, „om onder den wind in stil water te ankeren.”

SPOTPRENT OP DE DOOR AMSTERDAM TREKKENDE DOUANEN; een veekoopman biedt ze, aan een lijn gebonden, te koop aan; een straatjongen bespot ze.

VERTREK VAN DE AMSTERDAMSCH E GARDE D'HONNEUR. - Rechts de Amstel.

(Prent van Vinkeles).

Zoo loopt ook hier alles vast. Er wordt overwogen, of een vijftal heeren bij proclamatie het Voorloopig Bestuur zullen aanvaarden; die hunner trekken zich weer terug. De toestand wordt onhoudbaar; de Haagsche burgerij begint te morren. Doch nu verklaart van Hogendorp, mede uit naam van zijn getrouwen Van der Duyn van Maasdam, zich bereid de verantwoordelijkheid te aanvaarden. Onder leiding van den commandant der Nationale Garde, Oldenbarnevelt, in wandeling Witte Tulligh genoemd, komen de officieren bijeen ten huize van Van Hogendorp, waar ook Van Limburg Stirum aanwezig is, en verzoeken hem het bewind te aanvaarden, daarna leest Van Hogendorp de proclamatie voor en verklaart mede namens Van der Duyn het voorloopig bewind te aanvaarden.

LEOPOLD, GRAAF VAN LIMBURG STIRUM

Nog volgen anstige dagen. De terugkeer van de Franschen kan elk oogenblik verwacht worden; wanneer op een nacht een beschonken trommelslager met zijn trommel de straat oploopt en een roffel slaat, brengt hij de halve stad in opschudding. Er bieden zich vrijwilligers aan voor de verdediging, maar tucht is bij hen ver te zoeken; als een legertje uittrekt om Leiden voor de nationale zaak te winnen, laten de bevelhebbers, menschenkenners als zij zijn, twee cavaleristen vooruitrijden om langs den weg alle herbergen te sluiten. Als een deel van dit zelfde legertje daarna naar Woerden trekt en de zwakke Fransche macht, die dit stadje bezet houdt, verdrijft — de eerste zege met de wapenen behaald — dan wordt zoo slecht wacht gehouden in de schans, die den weg naar Utrecht bestrijkt, dat de Franschen de sterkte kunnen verrassen zonder bijna tegenstand te ondervinden; sommige schutters zien zelfs geen kans hun geweren te laden!

Zwaar voelt het ongelukkige stadje de hand van den overwinnaar; er wordt voor een bedrag van 280 000 Gld. geroofd; 26 burgers worden gedood, alsmede een veertigtal gewond.

Een gelijk gevaar bedreigt ook Dordrecht, dat van uit Gorcum telkens met aanvragen om groote leveranties ten behoeve van de Fransche troepen wordt lastig gevallen. Op den 24sten November wordt de stad zelfs van uit Papendrecht gebombardeerd; ten slotte weet men echter, gesteund door het vuur van een kanonneerboot, den vijand tot den aftocht te dwingen en zoo het gevaar af te wenden.

Geen wonder is het, dat Van Hogendorp en zijn vrienden alles doen wat zij kunnen om den moed er in te houden. Als op den 26sten November een Engelschman, Charles Grant, toevallig met zijn jacht voor Scheveningen komt en het blijkt, dat hij zijn uniform als militie-officier bij zich heeft, wordt hij in volle uniform

eerst door den Haag, dan door Rotterdam, rondgeleid; nu kunnen de menschen zien, dat Engelsche hulp op komst is!

Een diploma als eereburger van beide steden zal hem later tot souvenir strekken aan zijn aandeel van onze bevrijding.

Ook in Amsterdam gaat alles nog lang niet zoo als het wel moest. Angstvallig blikst men nog steeds naar Utrecht, vanwaar de Franschen strooptochten houden; af en toe is de stad in opschudding, als men vijanden in de buurt waant. Als in den Haag de beweging uitbreekt, krijgt de Amsterdamsche burgermacht aanwijzing om „met verdubbelden ijver te waaken voor de tranquilliteit”.

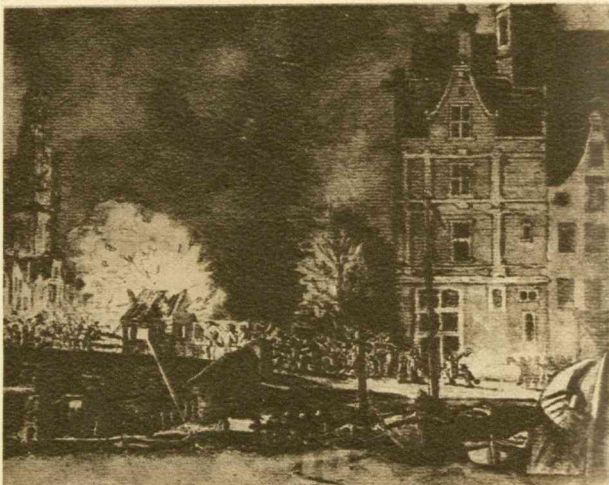
Geen Oranjevlag op de torens; dit zou strijden met

ADAM FRANÇOIS JULES ARMAND, GRAAF VAN DER DUYN VAN MAASDAM

de onzijdigheid. Elk overleg met den Haag wordt vermeden, elke geldelijke steun wordt aan het Haagsche driemanschap geweigerd.

Toch komt er buiten de angstvallige regentenkringen eenige beweging. Doctrina, de oude Keezen-sociëteit, dringt aan op kleurbekennen; Krayenhoff, de man die indertijd de revolutie in Amsterdam inluidde, betoogt, dat de stad in staat van verdediging moet worden gesteld. Het Haagsche driemanschap zendt Professor Kemper en Scholten naar Amsterdam om op de gemoederen te werken, maar neemt meteen maatregelen om de komst der Kozakken te verhaasten; te Nijkerk worden deze aangetroffen; ze spoeden zich voort en verschijnen

HET VERBRANDEN VAN EEN OCTROOI-HUISJE bij de Nieuwe Brug te Amsterdam. Op den achtergrond het Damrak; links de Oudekerkstoren (naar een teekening van G. Lamberts, 's Rijks Prenten Kabinet te Amsterdam).